

DOI: [10.32702/2307-2156-2021.1.31](https://doi.org/10.32702/2307-2156-2021.1.31)

УДК 351:82

*М. О. Дурман,
к. т. н., доцент, заслужений працівник освіти України,
професор кафедри державного управління і місцевого самоврядування,
Херсонський національний технічний університет, м. Херсон, Україна
ORCID ID: 0000-0002-3775-205X*

ВИКОРИСТАННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ МЕХАНІЗМІВ ТА МЕТОДІВ ДЕРЖАВНОЇ РЕГУЛЯТОРНОЇ ПОЛІТИКИ ДЛЯ СТИМУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІКИ

*M. Durman
PhD in Technical Sciences, Associate Professor, Honored Worker of Education of Ukraine,
Professor of the Department of Public Administration and Local Government,
Kherson National Technical University, Kherson, Ukraine*

THE USE OF SOCIO-ECONOMIC MECHANISMS AND METHODS OF STATE REGULATORY POLICY TO STIMULATE THE ECONOMY

В статті розглядаються питання застосування соціально-економічних механізмів та методів державної регуляторної політики для державного регулювання економіки та стимулювання економічного розвитку. Зазначається, що державне регулювання національної економіки, цілеспрямовано впливаючи на соціально-економічні процеси в суспільстві за допомогою формування державної регуляторної політики, забезпечує досягнення цілей та реалізацію пріоритетних напрямів державної соціально-економічної політики. Це відбувається шляхом застосування механізмів, інструментів та методів соціально-економічного та організаційно-правового характеру.

В дослідженні аналізується використання двох методів – методу переконання та примусу і методу стимулювання науки та технологій, оскільки саме вони на сьогоднішній момент є одними із самих актуальних та мало досліджених з точки зору регуляторної політики. Розглянувши ці два методи можна сказати, що кожен з них має свої позитивні та негативні моменти в реалізації державної регуляторної політики дотично до нашої теми.

Так, до позитиву методу переконання та примусу слід віднести легкість його запровадження (через законодавчо-нормативну базу) та контролю за виконанням. В той же час, до його негативних моментів можна віднести велику корупційну складову, яка може виникати у випадку, коли йде неадекватне співвідношення переконання та примусу.

До позитивних моментів стимулювання розвитку науки та технологій можна віднести залученість широкого кола учасників, великий мультиплікативний ефект розвитку (що включає в себе суміжні галузі), а також підвищення іміджу влади та можливість залучення додаткових

інвестицій в країну. До відносно негативних моментів можна віднести необхідність витрачання бюджетних коштів на початковому етапі запровадження цього механізму – в момент старту технологічних парків або початку розробки інноваційних технологій. Також в цьому методі існує можливість корупційного розподілу виділених коштів або ймовірність розвитку технології, яка не принесе прибутку (а це буде вважатися неефективним використанням бюджетних коштів).

Проте, незважаючи на негативні ефекти, обидва ці методи можуть бути застосовані для державного регулювання економічних процесів та стимулювання економічного розвитку. Тоді регуляторні впливи стануть доцільними і ефективними, тобто держава буде виступати ключовим чинником у створенні екосистеми, сприятливої для інноваційної розвиткової діяльності.

The article considers the application of socio-economic mechanisms and methods of state regulatory policy for state regulation of the economy and stimulating economic development. It is noted that the state regulation of the national economy, purposefully influencing the socio-economic processes in society through the formation of state regulatory policy, ensures the achievement of goals and implementation of priority areas of state socio-economic policy. This is done through the use of mechanisms, tools and methods of socio-economic and organizational-legal nature.

The study analyzes the use of two methods - the method of persuasion and coercion and the method of stimulating science and technologies, because they are currently one of the most relevant and little studied in terms of regulatory policy. Considering these two methods, we can say that each of them has its positive and negative aspects in the implementation of state regulatory policy concerning our topic. Thus, the positive aspects of the method of persuasion and coercion include the ease of its implementation (through the legal framework) and control over implementation. At the same time, its negative aspects include a large corruption component, which can occur when there is an inadequate ratio of persuasion and coercion.

The positive aspects of stimulating the development of science and technology include the involvement of a wide range of participants, a large multiplier effect of development, as well as improving the image of power. Relatively negative points include the need to spend budget funds at the initial stage - at the start of technology parks or the start of the development of innovative technologies. Also in this method there is a possibility of corrupt distribution of allocated funds or the likelihood of development of technology that will not bring profit (and this will be considered an inefficient use of budget funds). However, despite the negative effects, both of these methods can be used to regulate economic processes and stimulate economic development. Then regulatory influences will be appropriate and effective, ie the state will be a key factor in creating an ecosystem conducive to innovative development activities.

Ключові слова: державне регулювання економіки; стимулювання економічного розвитку; метод переконання і примусу; метод стимулювання науки і технологій; підвищення ефективності державної регуляторної політики.

Key words: state regulation of the economy; stimulation of economic development; method of persuasion and coercion; method of stimulation of science and technologies; increase of efficiency of the state regulatory policy.

Постановка проблеми. Державне регулювання національної економіки, цілеспрямовано впливаючи на соціально-економічні процеси в суспільстві за допомогою формування державної регуляторної політики (застосування регуляторних впливів шляхом використання інструментів соціально-економічного та організаційно-правового характеру), забезпечує досягнення цілей та реалізацію пріоритетних напрямів державної соціально-

економічної політики. При цьому правові регуляторні впливи визначають поведінку суб'єктів господарювання на ринку, а економічні регулятори через ринковий механізм спрямовують їх діяльність і ринку у цілому на досягнення поставлених цілей.

Для того щоб забезпечити розвиток економіки, стимулювати розвиток малого та середнього бізнесу, потрібно гарантувати реалізацію конституційного права громадян на підприємницьку діяльність, підтримання стабільного економічного клімату через механізми державного регулювання економіки, формування та реалізації виваженої державної регуляторної політики.

Отже, комплекс економічних методів державного управління повинен бути гнучким, оперативним та спроможним адекватно реагувати на зміни економічної ситуації. Із становленням в Україні всіх необхідних атрибутів розвинутого ринку кількість економічних регуляторів господарської діяльності, безумовно, зменшиться, однак певна їх частина залишиться в будь-яких ринкових умовах, що підтверджує світова практика.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Державне управління та його механізми вивчали О. Радченко [1], Р. Рудницька [2], Н. Харченко [3] та інші. Принципи, механізми та інструменти державного регулювання економіки досліджували С. Степаненко [4], С. Толуб'як [5], О. Шевердіна [6] та інші. Процеси формування та реалізації державної регуляторної політики в різних її проявах розглядали М. Дурман [7], К. Ляпіна [8], Л. Попова [9] та інші.

В той же, на нашу думку, недостатньо вивченим залишається використання соціально-економічних методів регулювання економіки з точки зору державної регуляторної політики (її механізмів та інструментів).

Постановка завдання. Таким чином, держава, при формуванні та реалізації державної регуляторної політики, повинна обрати певні механізми та методи регулювання певних галузей економіки та певних підприємств.

При цьому із всього масиву таких методів пропонуємо обрати для розгляду в цьому дослідженні такі методи соціально-економічного регулювання як методи переконання і примусу та метод стимулювання науки і технологій, оскільки саме вони на сьогоднішній момент є одними із самих актуальних та мало досліджених з точки зору регуляторної політики.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Методи переконання і примусу відіграють специфічну роль у практичному вирішенні питань управління (регуляторної діяльності), оскільки вони найпоширеніше віддзеркалюються через механізм прав та обов'язків, відносин типу «влада – підпорядкування». Правильне застосування саме методів переконання й примусу в процесі державного управління соціально-економічною системою держави забезпечує найбільшу ефективність управлінської діяльності, раціональне функціонування всіх адміністративно-правових інститутів, збереження соціальної спрямованості економічної політики держави та підтримання соціальної справедливості у суспільстві (при доступі до публічних благ чи послуг).

Ці методи застосовуються у державному управлінні та регулюванні економіки для того, щоб забезпечити:

- цілеспрямованість управлінської (регуляторної) діяльності;
- функціонування встановленого державою режиму, за якого неухильно виконувалися б рішення органів державної влади всіма суб'єктами господарських відносин та публічними організаціями (їх посадовими особами);
- конструктивні взаємини всіх учасників управлінських (регуляторних) відносин [10].

Методи переконання та примусу внаслідок всепроникного характеру використовуються у всіх сферах та на всіх рівнях управління, багато в чому визначаючи зміст та конкретний прояв інших методів. Наприклад, метод єдиноначального розпорядництва, як і економічні, адміністративні методи, заснований на методі переконання.

Переконання як всеохопний метод становить основу функціонування апарату державного управління, оскільки роз'яснення цілей держави щодо ухвалених державноуправлінських рішень (у тому числі нормативно-правових актів регуляторного характеру), розроблених проєктів, запланованих заходів, які зачіпають інтереси широких кіл громадськості, є важливими елементами управлінської діяльності. Його ігнорування може призвести до негативних чинників у взаємовідносинах як усередині управлінської структури (керівник – підлеглі), так і з зовнішнім середовищем (орган влади – бізнес – громадськість).

Переконання є впливом на свідомість, почуття, волю людей з метою формування в них свідомої участі у виконанні поставлених завдань [11]. Переконання є також засобом попередження правопорушень і зміцнення дисципліни. Роз'яснення, обґрунтування, обговорення, заохочення, показ позитивних прикладів у сфері державного регулювання економіки – основні засоби позитивного переконання.

Метод переконання передуює методу примусу, що застосовується при нездатності суб'єктів соціально-економічних відносин скерувати свою поведінку відповідно до встановлених законів, нормативно-правових актів. Примус, як і переконання, є обов'язковим елементом державного управління. Цей метод має важливе значення при реалізації функцій державної регуляторної політики в частині виконання регуляторних рішень та моніторингу діяльності суб'єктів та об'єктів державної регуляторної політики.

Примус в регуляторній діяльності – метод управління, що ґрунтується на авторитеті держави і силі закону, спрямований на об’єкт регулювання, з метою досягнення встановлених параметрів господарської діяльності, вироблення певних процедур такої діяльності у відповідності із встановленими державою умовами та обмеженнями.

У взаємовідносинах у сфері державної регуляторної політики цей метод застосовується в таких формах:

– встановлення в регуляторних актах заборон і санкцій за їх порушення;

– примусове вилучення матеріальних і фінансових засобів у випадках, передбачених законодавством (визначених у відповідних регуляторних актах);

– скасування незаконних регуляторних актів тощо.

Ефективність і законність використання методу примусу забезпечує чітке правове регулювання відповідних прав та повноважень органів публічної влади, їх посадових осіб, суб’єктів підприємницької діяльності, громадян та їх об’єднань.

Важливу роль у цьому зв’язку відіграє чіткий порядок скасування незаконних актів регуляторних органів і притягнення посадових осіб, які їх видали, до відповідних видів відповідальності, оскільки в практиці державного управління України такі факти, водночас, мають місце.

Як правило, акти органів виконавчої влади та їх посадових осіб, що суперечать Конституції, законам, актам Президента та Кабінету Міністрів України або інтересам територіальних громад чи окремих громадян, може бути оскаржено до органу виконавчої влади вищого рівня або до суду. Якщо ж ці акти, окрім переліченого є ще недоцільними, неекономічними, неефективними за очікуваними чи фактичними результатами, вони скасовуються Президентом, Кабінетом Міністрів України, посадовими особами органів виконавчої влади вищого рівня.

Щодо відповідальності, то в Україні на законодавчому рівні ухвалено низку законів, що встановлюють правові засади відповідальності за певні види порушень у сфері державного управління. Зокрема, Закон «Про запобігання корупції» [12] визначає правові та організаційні засади запобігання корупції, виявлення та припинення її проявів, поновлення законних прав та інтересів фізичних та юридичних осіб, усунення наслідків корупційних діянь. Кодекс України про адміністративні правопорушення встановлює правові санкції за порушення законодавства у найважливіших сферах державного управління (наприклад, за порушення законодавства про бюджетну систему України).

Водночас Україні – країні з високим рівнем корупції, слід докласти максимальних зусиль та вжити радикальних економічних, правових, організаційних, силових заходів з метою подолання цього негативного явища.

На рис. 1 подано рівень корупційних ризиків. Неофіційні виплати державним службовцям – це очікуваний відсоток фірм, які здійснюють неофіційні виплати державним службовцям, щоб добитися потрібного рішення відносно мита, податків, ліцензій, регулювання, послуг тощо. Як бачимо з графіка, у 2014 році майже $\frac{3}{4}$ всіх українських комерційних фірм були готові здійснити неофіційні виплати державним службовцям для рішення на свою користь (для біль пізніших років дані відсутні). Найнижчий рівень – у Грузії, де це готові робити 2% фірм. Таким чином, владі слід звернути увагу на зменшення рівня цих корупційних ризиків, використовуючи, у тому числі, й методи переконання та примусу.

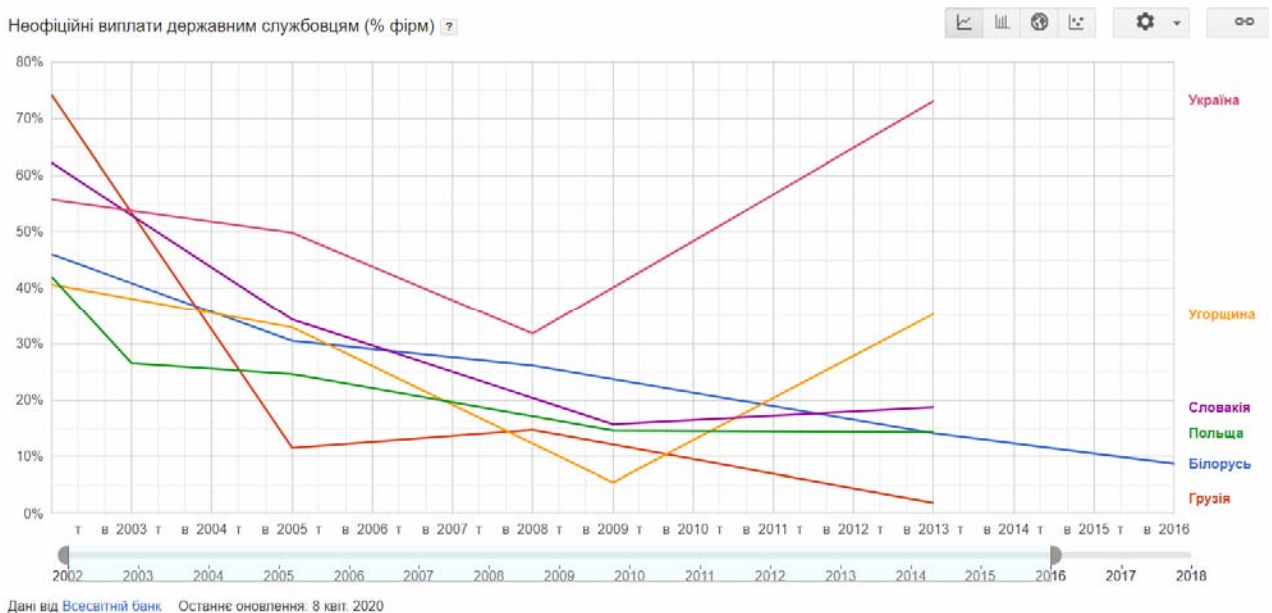

Рис. 1. Динаміка зміни корупційних ризиків [13]

Як уже зазначалося, примусові засоби – це крайні заходи, а тому, як правило, застосовуються у тих випадках, коли переконання та суспільний вплив не досягли бажаних результатів. Поступове зростання культури управління, формування свідомості громадян робить методи переконання й заохочення дедалі ефективнішими інструментами регулювання публічних управлінських відносин. Відповідно звужується сфера невинного застосування адміністративно-примусових засобів впливу.

Регуляторна політика повинна стати тим методологічним інструментом державного управління, за допомогою якого в державі буде досягнуто сприятливих соціально-економічних та організаційно-правових умов рівноправної та продуктивної взаємодії на терені суспільних відносин усіх зацікавлених у цьому суб'єктів – індивіду, громадськості, бізнесу і влади.

Іншим цікавим методом державного регулювання економіки може стати розвиток науки і технологій. Стимулювання розвитку науки і технологій – це відносно новий напрям регуляторної політики в Україні.

Українську інноваційну політику, що все ще перебуває на стадії формування, можна кваліфікувати як таку, яка тяжіє до англо-американської моделі, оскільки держава більше покладається на ринкові механізми стимулювання інноваційної діяльності, ніж на безпосередню підтримку інноваційного процесу [14]. Проте проблема полягає не в тому, що розвиток науки і науково-технічних розробок практично не фінансується державою, а в тому, що наука й економіка України розвиваються різними шляхами. Більшість розробок, виконаних вітчизняними науковцями, не мають практичного застосування в жодній галузі економіки країни. Це спричиняє фактичну ізоляцію наукових установ від підприємництва, а отже унеможлиблює розвиток інноваційного процесу за рахунок ринкових важелів, оскільки інноваційна діяльність опинилася значною мірою поза межами ринку.

Ураховуючи пріоритетність структурної проблеми в контексті економічного зростання, стратегія структурної перебудови та відповідні програмні заходи мають стати провідною складовою, осердям загальнонаціональної стратегії і в цілому соціально-економічного розвитку. Здійснення науково-технологічного розвитку, реалізація завдань структурно-інноваційної стратегії є найважливішою цільовою функцією інноваційного процесу. Інноваційний процес як процес, що спирається на науку, техніку, економіку, підприємництво й управління, можливий тільки на основі зростання й реалізації інвестицій. Без ефективного розвитку цих складових суспільство приречене на деградацію [15].

Проведені дослідження свідчать про те, що потреба вирішення проблем, пов'язаних з інноваційним розвитком економіки України, набуває особливого значення. Державі слід робити ефективні кроки в напрямку стимулювання розвитку інноваційної діяльності.

Як зазначає В. Ковальчук, основним завданням державної інноваційної політики мають бути заходи, спрямовані на створення умов для органічного поєднання науково-технологічного і підприємницького середовища. Держава має посилити безпосередню підтримку інноваційного процесу у вигляді сприяння створенню інноваційної інфраструктури, становленню науково-виробничих об'єднань тощо, але лише істотні нововведення держава повинна заохочувати фінансово, наприклад через пільгове оподаткування або за рахунок бюджетних асигнувань. Такий підхід дасть змогу не розпорошувати державні кошти на підтримку малоперспективних нововведень і сприятиме інноваціям, спрямованим на економічний прорив і забезпечення стійкого зростання. Проаналізований цим науковцем досвід провідних країн світу свідчить про державну підтримку інноваційної сфери, у тому числі при проведенні науково-дослідних робіт. Виходячи з цього та враховуючи наведені пропозиції щодо обґрунтування критерію, системи показників та алгоритму оцінки ефективності функціонування науково-інноваційного університетського комплексу, вважаємо, що в Україні ефективною формою державної підтримки інноваційної та наукової діяльності буде створення за участю держави вишівсько-промислових дослідницьких центрів [16].

Ринкових механізмів на сучасному етапі буде недостатньо для помітної інтенсифікації інноваційного процесу в Україні – саме тому слід використовувати принципи та підходи державної регуляторної політики для ліквідації цієї неспроможності ринку.

На рис. 2 подано динаміку витрат на проведення досліджень та інноваційні розробки. З діаграми видно, що останнім часом українська держава суттєво скоротила витрати на НДР по відношенню до ВВП – з 1,2% у 1997 році до 0,48% у 2018 році. При цьому загальносвітова тенденція полягає у поступовому зростанні цих витрат. Так, в середньому у світі та Європі витрачають близько 2% ВВП, а у США – навіть 2,76%. Тому слід звернути увагу на цю проблему.

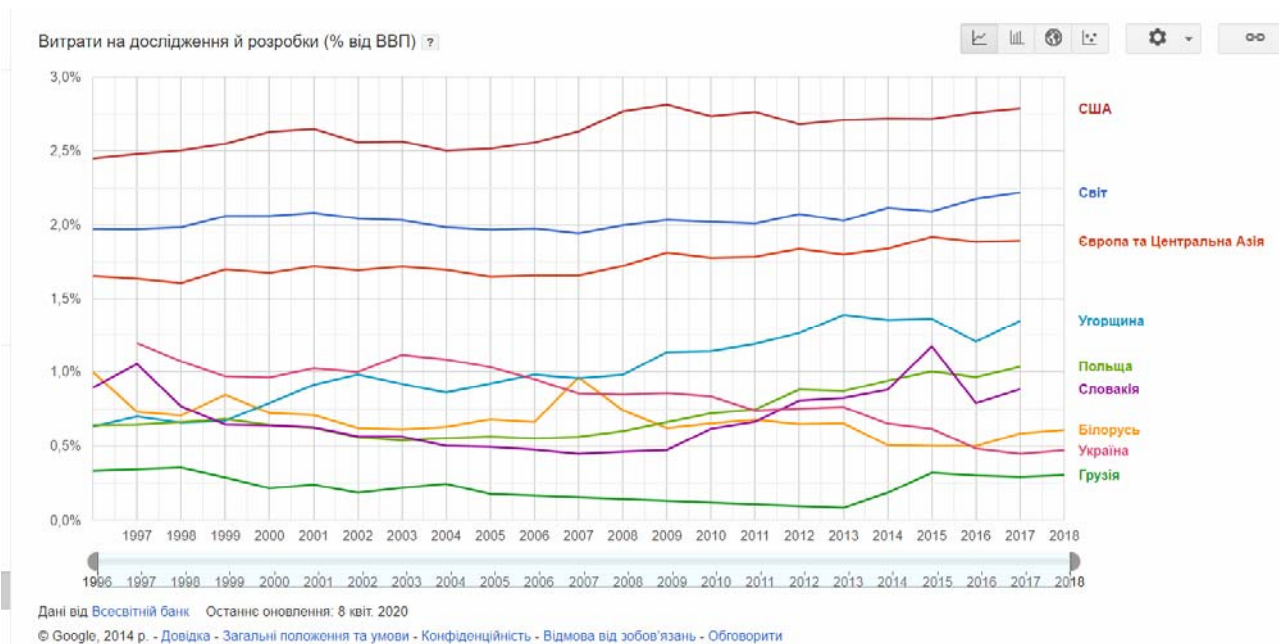

Рис. 2. Динаміка витрат на дослідження і наукові розробки [17]

В українському законодавстві вже є певні напрацювання з використання цього механізму. Законодавче забезпечення стимулювання розвитку технологій та інноваційного процесу відбувається двома напрямками, а саме: шляхом створення умов для інноваційної діяльності та вдосконалення конкретних напрямів її реалізації.

Так, в Указі Президента України «Про невідкладні заходи щодо виводу з кризового стану науково-технологічної сфери і створення умов для переходу економіки на інноваційну модель розвитку» [18] запропоновано Кабінету Міністрів України підготувати та внести на розгляд Верховної Ради України проекти законів з пропозиціями щодо впровадження правового механізму диференційованого пільгового оподаткування підприємств залежно від рівня їх інноваційної активності, стимулювання науково-дослідних та дослідно-конструкторських досліджень, а також створення галузевих інноваційних фондів.

Такі пропозиції не було внесено хоча, на нашу думку, вони могли стимулювати розвиток високотехнологічних виробництв, давали змогу для ще більш тіснішої інтеграції бізнесу, закладів вищої освіти та місцевої влади. Проте базові закони України «Про інноваційну діяльність» [19] та «Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків» [20] вже надають суттєві пільги підприємствам, що займаються інноваційною діяльністю.

Ідеться про податок на додану вартість, податок на прибуток підприємства, звільнення від ввізного мита при імпорті обладнання (названі податки разом становлять так званий бюджет розвитку підприємств). Це дало змогу для створення й функціонування технопарків та інноваційних структур інших типів (унормовано постановою Кабінету Міністрів України від 22 травня 1996 р. №549 [21]) У цьому документі визначено, що метою створення інноваційної структури є інтенсифікація розроблення, виробництва та впровадження наукоємної конкурентоспроможної продукції із спрямуванням взаємоузгоджених дій наукових організацій, закладів освіти, промислових підприємств та інших суб'єктів на задоволення потреб внутрішнього ринку і нарощування експортного потенціалу країни. Ця мета досягається шляхом державного регулювання інноваційної діяльності з реалізацією принципу свободи підприємництва в цій сфері.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямі.

Розглянувши два методи державної регуляторної політики дотично до державного регулювання економіки та стимулювання економічного розвитку можна сказати, що кожен з них має свої позитивні та негативні моменти в реалізації.

Так, до позитивного моменту методу переконання та примусу слід віднести легкість його запровадження (через законодавчо-нормативну базу) та контролю за виконанням. В той же час, до його негативних моментів можна віднести велику корупційну складову, яка може виникати у випадку, коли йде неадекватне перекошування співвідношення переконання та примусу.

До позитивних моментів стимулювання розвитку науки та технологій можна віднести залученість широкого кола учасників, великий мультиплікативний ефект розвитку (що включає в себе суміжні галузі), а також підвищення іміджу влади та можливість залучення додаткових інвестицій в країну. До відносно негативних моментів можна віднести необхідність витрачання бюджетних коштів на початковому етапі запровадження цього механізму – в момент старту технологічних парків або початку розробки інноваційних технологій. Також в цьому

методі існує можливість корупційного розподілу виділених коштів або ймовірність розвитку технології, яка не принесе прибутку (а це буде вважатися неефективним використанням бюджетних коштів).

Проте, незважаючи на негативні ефекти, обидва ці методи можуть бути застосовані для державного регулювання економічних процесів та стимулювання економічного розвитку. При цьому не слід забувати, що хоч ці методи і передбачають регуляторне втручання, проте воно повинно бути доцільним і ефективним. Тобто, держава повинна виступати ключовим чинником у створенні екосистеми, сприятливої для інноваційної розв'язкової діяльності. Держава, не втручаючись безпосередньо в діяльність суб'єктів господарювання, повинна управляти ринковою економічною системою і підтримувати її чи стримувати негативні тенденції через відповідні регуляторні впливи.

Список джерел інформації.

1. Радченко О. В. Категорія «механізм» у системі державного управління. Держава та регіони: наук.-вироб. журн. Серія: Державне управління. 2009. № 3. С. 64-69.
2. Рудницька Р. М., Сидорчук Р. М., Стельмах О. М. Механізми державного управління: сутність і зміст / за наук. ред. М. Д. Лесечка, А. О. Чемериса. Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2005. 28 с.
3. Харченко Н. П. Поняття механізму держави, наукові пошуки теоретико-правової дефініції. Ученые записки Таврического национального университета им. В. И. Вернадского. Серия «Юридические науки». 2007. Т. 20 (59). № 2. С. 278–284.
4. Степаненко С. В. Визначення основних засад регуляторного втручання в економіку залежно від функцій держави в реалізації цілей суспільного розвитку. Актуальні проблеми державного управління. 2013. № 1 (43). С. 147-152.
5. Толуб'як В. С. Єдність державного регулювання і стратегічного управління: аспект сталого розвитку регіонів. Інвестиції: практика та досвід, 2018. № 10. С. 83-87.
6. Швердіна О. В. Засоби державного регулювання господарської діяльності: до питання систематизації. URL: http://www.pap.in.ua/1_2018/42.pdf
7. Дурман М. О. Формування та реалізація державної регуляторної політики в Україні: монографія. Херсон: Книжкове видавництво ФОП Вишемирський В.С., 2019. 484 с.
8. Ляпіна К. М., Ляпін Д. В., Береславський С. М. Національна програма розвитку малого підприємництва: очікування, проблеми, перспективи. К.: Інститут конкурентного суспільства. 2001. 160 с.
9. Попова Л. М. Регуляторна політика у сфері підприємницької діяльності в Україні. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index.htm_2017_4_32
10. Колпаков В. К. Адміністративне право України. К.: Юрінком Інтер. 1999. 736 с.
11. Логунова М. Соціально-психологічні чинники культури державного управління. Вісник УАДУ. 2000. № 3. С. 301.
12. Про запобігання корупції: Закон України 14 жовтня 2014 року № 1700-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>
13. Динаміка зміни корупційних ризиків. Всесвітній Банк. URL: https://www.google.com/publicdata/explore?ds=d5bncppjof8f9_&ctype=l&met_y=se_sec_tchr&hl=ic_frm_corr_zs&scale_y=lin&ind_y=false&rdim=world&idim=country:BLR:GEO:SVK:HUN:UKR:POL
14. Федулова Л. І. Особливості розвитку інноваційної політики Європейського Союзу. виклики для України. Проблеми науки. 2014. № 7-8. С. 40-46.
15. Коротич А. А. Державне регулювання інвестиційно-інноваційної діяльності. Теорія та практика державного управління. 2012. Вип. 2 (37). С. 289-296.
16. Ковальчук В. Сучасні тенденції розвитку державного регулювання інноваційної сфери. Вісник Національного університету цивільного захисту України. Серія. Державне управління. 2018. С. 130-139.
17. Динаміка витрат на дослідження та наукові розробки. Всесвітній Банк. URL: <https://www.google.com/publicdata/explore?ds=d5bncppjof8f9=world:Earth&idim=region:ECS&idim=country:BLR:GEO:SVK:HUN:UKR:POL:USA>
18. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 3 липня 2001 року «Про невідкладні заходи щодо виводу з кризового стану науково-технологічної сфери України і створення реальних умов для переходу економіки на інноваційну модель розвитку: Указ Президента України від 20 серпня 2001 року № 640/2001. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/640/2001>
19. Про інноваційну діяльність: Закон України від 04.07.2002 № 40-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/40-15>
20. Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків: Закон України від 16.07.1999 № 991-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/991-14>
21. Про затвердження Положення про порядок створення і функціонування технопарків та інноваційних структур інших типів: Постанова Кабінету Міністрів України від 22.05.1996 № 549. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/549-96-%D0%BF>

References.

1. Radchenko, O.V. (2009), "Category "mechanism" in the system of public administration", *State and regions: scientific-production. magazine. Series: Public Administration*, vol. 3, pp. 64–69.
2. Rudnytska, R.M. Sidorchuk, R.M., Stelmakh, O.M. (2005), *Mekhanizmy derzhavnoho upravlinnya: sutnist i zmist* [Mechanisms of public administration: essence and content], LRIDU NADU, Lviv, Ukraine.
3. Kharchenko N.P. (2007), "The concept of the mechanism of the state, scientific research of theoretical and legal definition", *Uchenye zapysky Tavrycheskoho natsyonal'noho unyversyteta ym. V. Y. Vernadskoho. Seryya «Yurydycheskye nauky»*, vol. 20 (59), no. 2, pp. 278–284.
4. Stepanenko, S.V. (2013), "Determining the basic principles of regulatory intervention in the economy depending on the functions of the state in the implementation of social development goals", *Actual problems of public administration*, vol. 1 (43), pp. 147-152.
5. Tolubyak, V.S. (2018), "Unity of state regulation and strategic management: an aspect of sustainable development of regions", *Investytsiyi: praktyka ta dosvid*, vol. 10, pp. 83-87.
6. Sheverdina, O.V. (2018), "Means of state regulation of economic activity: to the question of systematization", Available at: http://www.pap.in.ua/1_2018/42.pdf (Accessed 16 January 2021).
7. Durman, M.O. (2019), *Formuvannya ta realizatsiya derzhavnoyi rehulyatornoyi polityky v Ukraini: monohrafiya*. [Formation and implementation of state regulatory policy in Ukraine: a monograph], Book publishing house FOP Vyshemirsky VS, Kherson, Ukraine.
8. Lyapina, K.M. Lyapin, D.V. and Bereslavsky, S.M. (2001), *Natsionalna prohrama rozvytku maloho pidpryyemnytstva: ochikuvannya, problemy, perspektyvy* [National program for small business development: expectations, problems, prospects], Instytut konkurentnoho suspilstva, Kyiv, Ukraine.
9. Popova, L.M. (2017), "Regulatory policy in the field of entrepreneurial activity in Ukraine", *Forum prava*, vol. 4, pp. 191–196. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index.htm_2017_4_32 (Accessed 16 January 2021).
10. Kolpakov, V.K. (1999), *Administratyvne pravo Ukrainy* [Administrative law of Ukraine], Jurinkom Inter, Kyiv, Ukraine.
11. Logunova, M. (2000), "Socio-psychological factors of public administration culture", *UADU Bulletin*, vol. 3, p. 301.
12. The Verkhovna Rada of Ukraine (2014), The Law of Ukraine "On Prevention of Corruption", Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18> (Accessed 16 January 2021)
13. World Bank (2019), "Dynamics of change of corruption risks", Available at: https://www.google.com/publicdata/explore?ds=d5bnecppjof8f9&ctype=l&met=y=se_sec_tchr&hl=ic_frm_corr_zs&scale_y=lin&ind_y=false&rdim=worldOBLRKR (Accessed 16 January 2019).
14. Fedulova, L.I. (2014), "Features of the development of innovation policy of the European Union. Challenges for Ukraine", *Problemy nauky*, vol. 7-8, pp. 40-46.
15. Korotych, A.A. (2012), "State regulation of investment and innovation", *Teoriya ta praktyka derzhavnoho upravlinnya*, vol. 2 (37), Pp. 289-296.
16. Kovalchuk, V. (2018), "Modern trends in the development of state regulation of innovation", *Visnyk Natsionalnoho universytetu tsyvilnoho zakhystu Ukrainy. Seriya. Derzhavne upravlinnya*, pp. 130-139.
17. World Bank (2019), "Dynamics of research and development costs", Available at: <https://www.google.com/publicdata/explore?ds=d5bnecppjof8f9=world:Earth&idim=region:ECS&idim=country:BLR:GEO:SVK:HUN:UKR:POL:USA> (Accessed 16 January 2019).
18. The President of Ukraine (2001), Decree "On the Decision of the National Security and Defense Council of Ukraine of July 3, 2001 "On Urgent Measures to Overcome the Scientific and Technological Sphere of Ukraine and Create Real Conditions for the Transition of the Economy to an Innovative Model of Development", Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/640/2001> (Accessed 16 January 2021).
19. The Verkhovna Rada of Ukraine (2002), The Law of Ukraine "On innovative activity", Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/40-15> (Accessed 16 January 2021).
20. The Verkhovna Rada of Ukraine (1999), The Law of Ukraine "On the special regime of innovative activity of technology parks", Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/991-14> (Accessed 16 January 2021).
21. Cabinet of Ministers of Ukraine (1996), Resolution "On approval of the Regulations on the procedure for creation and operation of technology parks and innovation structures of other types", Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/549-96-%D0%BF> (Accessed 16 January 2021).